

Методичний коментар до уроку “Зловити неловиме”

Нестримний галоп

Стрімке вітання

Доброго ранку! Так, справді, ранок видався добрим — радісним, теплим, стрімким, неочікуваним...

- А який ваш добрий ранок?
- Привітайтеся під [стрімку музику](#). Чи вдалося привітатися з усім класом?

Застиглий рух

Кожна картина чи скульптура — це маленька історія, початок і кінець якої залишаються невидимими для глядачів. Тож митці намагаються зробити свої твори виразнішими, щоб полегшити нам їх сприйняття. Деяким скульпторам вдалося зробити скульптури, у яких немовби живе рух. Спробуймо відкрити кілька таємниць майстрів.

Оригінальний пам'ятник диким коням — мустангам — можна побачити в США. Це найбільша скульптурна група коней у світі (див. презентацію “[Мустанги](#)”). Це своєрідний пам'ятник дикій природі. Він показує її красу, неосяжність, її неочікуваність.

- Як гадаєте, чому скульптор зобразив саме диких мустангів?
- Дізнайтеся, де в дикій природі можна побачити коней.
- Чим вони відрізняються від приручених людьми?

Мустанги перетинають річку. Здається, що ми бачимо нестримний галоп — скульптор створив дуже динамічну композицію. Коні застигли у стрибку. Гриви коней розвіваються від бігу. Скульптор зобразив коней так, що нам здається, ніби бачимо стоп-кадр із відео. Під копитами коней розташовані фонтани, і бризки води також створюють ефект руху.

- Як біжать мустанги? Опишіть їхній рух, вживаючи слова з хмари.
- Подивіться, як біжать дикі коні, та розкажіть, що найкраще вдалося відтворити скульптору.
- Мустанги — коні без господаря, напівдикі коні, з-поміж яких індіанці вибирали собі верхових коней. Як ви думаєте, куди і чому вони біжать?
- Що додає відчуття стрімкості руху? Чи було б таке саме враження від скульптур без фонтана? Чому?
- Придумайте назву скульптурній групі.
- Знайдіть у групі коней, які сподобалися найбільше. Розкажіть про них детальніше.

Детальніше про скульптурну групу

Скульптури мустангів встановлені на площі Вільямс у 1984 році. Автором пам'ятника є скульптор Роберт Глен.

Велика скульптурна група зображує дев'ятьох мустангів, що біжать по воді. Ці дикі коні колись мешкали на більшій частині території Техасу і є його своєрідним символом. Мустанги уособлюють силу вільного духу, ініціативу й рух, якими славився штат Техас у роки становлення.

Бронзові фігури коней у 1981 році були відлиті в англійській майстерні “Морріс Зінгер”. Вони мають розміри в півтора рази більші за реальні, хоча в оточенні хмарочосів візуально виглядають меншими.

Неглибокий басейн із водою має довжину 130 метрів. Він викладений під невеликим нахилом і перетинає гранітну площу Вільямс немовби річка. Скульптурна композиція була нагороджена почесною премією Американського товариства ландшафтних архітекторів.

Нечітка підказка

Розгляньте витвір скульптора Кан Дак Бонга.

- Як ви назвали б цю скульптуру?
- Куди рухається спортсмен? Як це показав скульптор?
- Що допомагає відчутти рух? Чому скульптор обрав такий незвичайний спосіб?
- Пригадайте, як сприймається краєвид із вікна потяга, що рухається. Як цей ефект використаний у скульптурі?

Художник за покликанням, Кан Дак Бонг має чудове відчуття кольору. Скульптор створює твори з невеликих шматочків пофарбованих труб. Відтінки одного кольору плавно переходять в інші, утворюючи м'який градієнт. Такий самий градієнт, щоправда, вже з декількох барв, покриває і готову скульптуру.

- Спробуйте зафарбувати хоча б невеличку площину так, щоб відтінки одного кольору плавно й непомітно переходили одне в одне.
- Що було складно зробити?
- А якщо розтерти малюнок папером?
- Дізнайтеся, як створити градієнт у програмі комп'ютера. Що майстерно вміє комп'ютер? А що ми маємо допомогти йому зробити?

Стрімка музика

Послухайте саундтрек із фільму “Пірати Карибського моря” — композицію “Він — пірат” Клауса Бадельтата. Поміркуйте, до якої скульптури ця композиція пасує найкраще.

- Уявіть себе диригентами й передайте його рухи. Що допомогло композитору передати рух у музиці?
- Опишіть музику. Що ви уявляєте, слухаючи її?
- Розкажіть рухами історію, яку композитор утілює у композиції.

Як зловити рух

Створюємо і порівнюємо

Окрім скульптури з фольги, можна запропонувати дітям створи разом з однокласниками та однокласницями пластилінову композицію, де було б видно рух, або намалювати рух фарбами чи олівцями.

- Поміркуйте, про що буде ваш твір.
- Як покажете рух? Який спосіб використаєте?

Можна також запропонувати дітям об'єднатися в групи, кожна з яких створить композицію на одну тему, але використовуючи різні засоби.

- Що краще допомагає передати рух?

Рухливі скульптури

Існують скульптури, які змінюють форму при русі повітря — **мобілі** (від лат. *mobilis* — *рухливий*). Часто їх творці використовують ще й колірні, світлові та звукові ефекти. Створювати їх допомагають люстерка, дзвіночки, різнобарвні стрічки, дощик тощо.

Уперше словом “мобіль” назвали в 1932 році специфічні абстрактні роботи американського скульптора Олександра Колдера. Термін широко вживається щодо творів так званого кінетичного мистецтва (течії, що сформувалася в 1960-ті роки, завданням якої є активізація сприйняття).

Принципи кінетичного мистецтва — багатообразна мінливість структури, можлива завдяки інженерному розрахунку й використанню електроніки; оптико-акустична дія на глядача, заснована на методах фотографії, кіно, стереозвуку — інколи застосовують під час оформлення свят, виставкових інтер'єрів тощо.

Частина фігурок, які складатимуть композицію, варто підвісити на ниточках. Тобто зробити мобіль частиною композиції.

- Коли вони рухатимуться? Що допоможе здійснювати рух?
- Чи зможуть фігурки рухатися постійно?
- Чи бачили ви вдома або у знайомих схожі речі?
- Де саме їх варто розміщувати?
- А як звучать мобілі? Що допомагає їм?

Цю роботу можна продовжити

- *Сфотографуйте тварину в русі. Дізнайтеся, чому фотографії часто виходять нечіткими. Та чи завжди це погано? Влаштуйте з однокласниками виставку “Рух на згадку”.*
- *Зберіть колекцію зображень — картини, світлини, власні малюнки тощо — де застиг рух.*